

Informe de retorn de les aportacions a la consulta pública prèvia a l'elaboració de l'Avantprojecte de llei d'addiccions.

Informació quantitativa sobre la participació:

Durant aquest període de consulta pública prèvia s'ha registrat la participació de 72 persones, que han formulat un total 25 propostes a la normativa:

- dues propostes per part d'un ciutadà;
- sis de l'entitat Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya;
- dues de l'entitat AECC-Catalunya Contra el Càncer, i
- dues de les entitats Unió de Licoristes de Catalunya i Federació de Bebidas Espirituosas;
- nou propostes de l'associació Nofumadores.org;
- dues propostes de l'*Asociación Española de Usuarios de Vaporizadores Personales* (ANESVAP);
- una proposta de la Unió de Promotors i Empresaris del Vapeig (UVEP);
- una proposta de la *Mesa del Tabaco*.

Informació qualitativa sobre la participació i valoració de les propostes efectuades

1. Per part d'un ciutadà, es fan dues propostes:

a. "Addiccions a la tecnologia: ni mòbil ni tauleta fins als 12 anys: A Silicon Valley els fills dels propietaris del hardware i el software que utilitzen de manera gairebé compulsiva tant mainada, joves i persones adultes, no tenen accés a aquests dispositius fins als 12 anys i no és per casualitat. Cal formar aquests 3 col·lectius en l'ús d'aquestes eines, han de ser conscients d què fan, com afecten la seva privacitat i com poden afectar les seves vides. També cal potenciar les activitats manuals i socialitzadores EN PERSONA per davant de les "xarxes socials"".

Valoració: És molt important informar sobre els riscos dels usos indeguts i promoure un ús saludable de les TIC, sobretot entre els més joves. Per aquest motiu, dins del Pla de Drogues i Addiccions comportamentals 2019-2023, s'han inclòs un ampli ventall d'objectius i actuacions per tal de fer front a les addiccions comportamentals, especialment les relacionades amb l'ús de dispositius electrònics i Internet dels més joves. En els propers anys farem especial èmfasi en la sensibilització tant de la població en general com dels grups de risc per a prevenir al màxim l'impacte negatiu que aquestes tecnologies tenen sobre la població. A més, la nova llei d'addiccions que s'està elaborant integra també les addiccions comportamentals com a problema de salut pública i està previst incloure diferents articles per regular mesures de protecció per a la població envers el seu ús problemàtic i les possibles addiccions.

b. "Cases d'apostes, fora dels nuclis urbans: Les cases d'apostes viuen gràcies a l'addicció de la gent, de manera que no haurien de ser de fàcil accés (passo pel carrer, la meva situació personal m'angoixa (AVIAT SERÀ EL CAS DE MOLTA GENT) i entro) sinó que és important que, ja que ningú s'atrevirà a prohibir-ne l'existència, calgui una certa premeditació per anar-hi a jugar. Els polígons o zones a les quals es "desterrin" han de comptar amb vigilància tant policial com de personal d'assistència social, educadors, psicòlegs.".

Valoració: Introduir barreres a l'accessibilitat a l'oferta de jocs i apostes és un factor molt important i estem treballant per introduir dins la norma aspectes que la redueixin substancialment com ara restriccions en quant a la ubicació, controls d'accés, restriccions a l'accessibilitat de les màquines escurabutxaques, etc. A més, també s'està valorant incloure més barreres d'accés al joc amb diners online.

2. L'entitat Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya fa sis propostes:

a. "Buscar sinèrgies que facilitin el compartiment de les dades de l'Observatori de Medicaments d'Abús amb l'Observatori Català de Drogues i Addiccions Comportamentals i buscar fórmules que regulin aquest compartiment."

Valoració: Dins del Pla de Drogues i Addiccions comportamentals 2019-2023, ja està previst que el futur Observatori Català de Drogues i Addiccions Comportamentals incorpori la diversitat d'indicadors relacionats amb el consums i les addiccions provinents tant de fonts d'informació internes de l'Agència de Salut Pública de Catalunya com externes d'altres departaments de la Generalitat i d'altres institucions.

b. "Disseny d'una estratègia d'identificació i intervenció breu sobre la prevenció del consum de risc d'alcohol a la farmàcia comunitària en el context de la dispensació de medicaments."

Valoració: Els professionals de farmàcia són agents de salut clau quant a la millora dels estils de vida i la salut de la població. En aquest sentit, dins del Pla de Drogues i Addiccions comportamentals 2019-2023 es pretén reforçar-ne aquest rol en quant a la prevenció dels problemes d'alcohol, drogues i addiccions Comportamentals i en particular, ja estem desenvolupant de manera conjunta un protocol per a la prevenció del consum de risc d'alcohol en el context de la dispensació de medicaments (objectiu 1.3.2).

c. "El Programa d'Intercanvi de Xeringues (PIX) pivota sobre la reducció de riscos en les UDVP amb l'entrega de kits de venopunció segura amb l'objectiu de minimitzar riscos d'infecció de malalties transmissibles per via endovenosa. Les necessitats dels usuaris van més enllà, com ara el rescat de sobredosis amb kits de naloxona. Entenem que les farmàcies que proporcionen PIX esdevenen un dispositiu idoni per oferir un punt fix i d'ampli horari per a l'entrega de kits de rescat en cas de necessitat amb l'educació sanitària vinculada."

Valoració: Gairebé des dels inicis del desplegament del Programa d'Intercanvi de Xeringues, les farmàcies han estat un punt clau per garantir l'accessibilitat a una de les mesures de reducció de danys més eficaç que existeix per reduir els contagis entre les persones usuàries de substàncies per via endovenosa. En la darrera dècada, a Catalunya s'ha fet també un esforç important per prevenir les sobredosis i en aquest context s'ha treballat per a una efectiva distribució dels Kits de Naloxona, especialment entre les persones usuàries i els professionals de reducció de danys perquè són qui més ràpidament poden actuar davant d'alguna sobredosis. Dins de les accions previstes en el Pla de Drogues i Addiccions Comportamentals 2019-2023, està previst estudiar accions de millora del programa i quins altres agents poden contribuir-hi.

d. "La concertació del Programa d'Intercanvi de Xeringues (PIX): La concertació d'aquest servei es una bona eina per ordenar-lo territorialment, oferir-lo allà on faci falta, i anar més enllà de la voluntarietat de les farmàcies que actualment el proporcionen; això, doncs, implica l'exigència d'un registre i d'activitat i d'una avaluació del servei. La possible concertació amb el CatSalut o la regulació mitjançant un conveni amb el Departament de Salut o l'ASPCAT, implica establir una retribució d'aquest servei que s'hauria d'acordar."

Valoració: Els farmacèutics i farmacèutiques són professionals clau del Programa d'Intercanvi de Xeringues com a agents de salut que ofereixen una atenció de proximitat a les persones usuàries de drogues i una amb àmplia cobertura territorial i horària, elements essencials per garantir que totes les persones que consumeixen drogues per via injectada tinguin fàcil accés a material higiènic per al consum, contribuint així a la prevenció de malalties infectocontagioses com el VIH i l'Hepatitis C.

El Programa ha anat evolucionant al llarg d'aquests anys i amb el desenvolupament del pla funcional, s'ha fet una important tasca de reordenació, amb l'objectiu de què les farmàcies PIX disposin de procediments estandarditzats, suport institucional i educatiu continuat i formació.

L'opció de què el PIX a farmàcies passi a ser un servei retribuït és una proposta que requereix un anàlisi en profunditat en el marc de la conceptualització de les farmàcies com recursos de salut pública. Aquesta decisió va més enllà de l'objecte d'aquesta normativa i creiem que és en el marc de la Comissió del PIX on discutir i seguir aquesta qüestió.

e. "Tot i que les farmàcies comunitàries ofereixen kits d'intercanvi de xeringues des dels anys 90, no va ser fins el febrer del 2018 que es va presentar el pla funcional vigent del PIX.

Actualment les farmàcies adherides al PIX no estan integrades a la XAD del sistema públic. Proposem la seva integració, buscant un encaix que inclogui, el seguiment del Pla funcional, un registre d'activitat i uns indicadors de qualitat, així com una coordinació real amb la resta de dispositius de la XAD."

Valoració: Existeix un Pla Funcional del PIX a les farmàcies comunitàries, amb una comissió de seguiment composta pel Consell de Col·legis de Farmàcia de Catalunya, l'Agència de Salut Pública de Barcelona, i l'Agència de Salut Pública de Catalunya, que vetlla pel seu compliment i bon funcionament. Actualment, la coordinació de les farmàcies comunitàries que participen en el PIX, seguint el mencionat pla funcional, es coordinen a través de grups territorials segons el mapa sanitari de Catalunya, formats per equips especialitzats en drogodependències de la XAD i els serveis territorials de salut pública. Qualsevol necessitat en aquest àmbit es pot tractar en el marc dels grups territorials i la comissió del PIX.

f. "Abordatge de la persona fumadora des de la farmàcia comunitària. Considerar la farmàcia comunitària un recurs sanitari més per acompanyar, ajudar i fer el seguiment del tractament de les persones que volen deixar de fumar. Les farmàcies que ofereixen aquest servei han d'haver superat prèviament una formació específica basada en el contingut de la Guia d'actuació".

Valoració: Les farmàcies comunitàries en el seu conjunt juguen, com altres dispositius sanitaris, un paper destacat a l'hora d'ajudar les persones a abandonar el tabaquisme i a protegir-se del fum ambiental. Tot i això, entre els objectius de la Llei d'Addiccions no es contempla el de fixar procediments d'acreditació per a aquells centres o professionals sanitaris que intervinguin en l'atenció a les persones fumadores.

3. L'AECC-Catalunya fa les següents propostes:

a. "Informar i conscienciar:

- i. Realitzar campanyes a gran escala mitjançant els mitjans de comunicació per educar al públic envers els danys causats pel consum d'alcohol, especialment en menors.**
- ii. Fomentar el pensament crític dels adolescents incorporant al currículum escolar continguts (com funciona el procés d'addicció, el màrqueting de l'alcohol,...) que ajudin als adolescents en la presa de decisions envers conductes més saludables."**

Valoració: La informació, conscienciació i sensibilització de la població són elements clau per a que les persones puguin escollir de forma conscient hàbits de vida saludables. Dins del Pla de Drogues i Addiccions comportamentals 2019-2023 es detallen un seguit d'objectius i activitats de promoció d'actuacions preventives per sensibilitzar i fer conscients, especialment els joves i els adolescents, dels riscos de determinades pràctiques de consum d'alcohol i altres drogues. En aquest sentit, un dels objectius específics que es recull és la col·laboració amb els mitjans de comunicació envers la construcció d'una mirada preventiva i comunitària de les drogues i addiccions comportamentals. En concret, es proposa:

1. Crear un espai de participació i coordinació entre l'Administració, els mitjans de comunicació
2. Actualitzar la guia de recomanacions per al tractament de les drogues, el joc i les apostes als mitjans de comunicació social des de la perspectiva de gènere, amb un èmfasi especial en el tractament de la publicitat.

b. "Incrementar barreres de consum:

- i. Augmentar els impostos especials aplicats a les begudes alcohòliques i el seu preu.**
- ii. Difondre i aplicar prohibicions o restriccions integrals a l'exposició a la publicitat de l'alcohol, en els diferents mitjans de comunicació.**
- iii. Difondre i aplicar restriccions a la disponibilitat física d'alcohol, reduint els horaris de venda.**
- iv. Exigir el compliment de la legislació vigent aplicant mesures de supervisió i control dels establiment que venen alcohol."**

Valoració: Per a reduir els danys associats al consum d'alcohol en la població s'ha demostrat que la limitació de la disponibilitat i l'accessibilitat al mateix són de les estratègies més efectives. En la nova Llei d'addiccions, dins del marc que la jurisdicció catalana permet, s'està valorant mecanismes per a intensificar algunes de les mesures ja vigents i instaurar-ne d'altres que hagin demostrat ser efectives, especialment per a la reducció dels problemes associats entre els joves, en altres jurisdiccions.

- a. Es proposen en un document, pel que fa al tabac, diverses mesures educatives i d'informació, limitacions al consum i d'ajuda a les persones**

fumadores per abandonar el tabac, així com l'equiparació legal dels productes del tabac convencional i altres productes com les cigarretes electròniques i els productes del tabac per escalfament.

Valoració: Com en el cas de les propostes formulades per l'associació Nofumadores.org, que es valoren a l'apartat cinquè, bona part de les consideracions en relació a la prevenció i el control del tabaquisme formulades per l'AECC en el document presentat s'ajusten als objectius recollits a la memòria preliminar de l'Avantprojecte de Llei d'Addiccions.

4. Les entitats Unió de Licoristes de Catalunya i Federación de Bebidas Espirituosas fan les propostes següents:

- b. Els esments que sobre el tema dels sistemes d'autorregulació es fan en la Memòria, no poden de cap manera imputar-se a les begudes espirituoses, desconeixem si es possible a altres productes amb contingut alcohòlic, però és de justícia que aquests esments siguin corregides en el nostre cas a la vista de les dades públiques i notòries sobre el particular.**

Valoració: Les mesures que s'incloguin en la nova llei estaran basades en la millor evidència disponible i d'acord al marc jurídic vigent i per tant si s'escau es revisarà l'evidència sobre els sistemes d'autoregulació abans de redactar-ne l'articulat final.

- c. La Directiva (UE) 2018/1808 del Parlament Europeu i del Consell de 14 de novembre de 2018 (Directiva de Serveis de Comunicació Audiovisual), en el seu considerant 27, fa una crida als estats membres per a garantir l'ús dels codis de conducta d'autoregulació i correulació, per a reduir efectivament l'exposició dels nens i els menors a les comunicacions comercials audiovisuals relatives a begudes alcohòliques. Continua aquest considerant 27 assenyalant que existeixen alguns sistemes d'autoregulació o correulació a nivell nacional i de l'Unió, la fi de la qual és la comercialització responsable de les begudes alcohòliques, en particular en les comunicacions comercials audiovisuals. Convé per tant, fomentar encara més aquests sistemes, en particular els destinats a garantir que les comunicacions comercials audiovisuals relatives a begudes alcohòliques vagin acompanyades de missatges sobre consum responsable.**

Valoració: Les mesures que s'incloguin en la nova llei estaran basades en la millor evidència disponible i d'acord al marc jurídic vigent i per tant si s'escau es revisarà l'evidència sobre els sistemes d'autoregulació abans de redactar-ne l'articulat final.

5. Per part de l'associació Nofumadores.org, es fan les propostes següents:

- a. Equiparación legal del tabaco y otros productos y accesorios relacionados. Los dispositivos susceptibles de liberación de nicotina, los productos a base de hierbas para fumar, los productos de tabaco por calentamiento (PTC) y otros productos novedosos para consumo de tabaco han de equipararse legalmente a los productos del tabaco,**

debiendo ser regulados en igualdad de condiciones en todos los aspectos: venta, suministro, consumo, fiscalidad, publicidad, promoción y patrocinio.

- b. Prohibición de fumar en todos los espacios de la hostelería, incluidas terrazas. Prohibir fumar en todos los espacios de los establecimientos hosteleros, incluidas terrazas al aire libre. La ambigüedad de la definición de terraza en la Ley ha facilitado el incumplimiento generalizado ante la inacción de las policías. El generalizado deseo ciudadano de espacios sin humo de tabaco se ha extendido a las terrazas, pero estas se han convertido en dominio de fumadores, incluso ante la presencia de menores. Las terrazas permanentes también suponen un problema medioambiental.**
- c. Prohibición general de fumar en el interior de cualquier vehículo. La prohibición general de fumar en el interior de los vehículos es la única medida que protege realmente evitando ambigüedades que incidan negativamente en la aplicación de la Ley. Fumar en el interior de un vehículo no solo constituye un riesgo para la salud de sus ocupantes, también es un reconocido peligro para la seguridad vial. Restringir fumar solo en el caso de haber menores en el interior del vehículo compromete la efectividad de la norma por la dificultad que supondría su control.**
- d. "Restringir la actividad de los clubes privados de fumadores. La figura de los clubes privados de fumadores ha sido utilizada para intentar burlar la prohibición de fumar que rige en todos los espacios cerrados públicos o de uso colectivo. Lo ideal sería suprimir totalmente la excepción creada para estas asociaciones, pero en caso de no ser posible desde la norma autonómica se deberían restringir sus actividades a los espacios al aire libre exclusivamente, sin ningún tipo de cubierta ni paramentos laterales."**
- e. "Limitaciones a la publicidad, promoción y patrocinio. Las limitaciones a la publicidad, promoción y patrocinio deberían ser las mismas tanto para los productos del tabaco como para los dispositivos susceptibles de liberación de nicotina y sus recargas, los productos de calentamiento de tabaco y sus cargas, los productos novedosos y para los productos a base de hierbas para fumar. Imposibilitar la visión de publicidad, marcas y productos del interior de las tiendas al exterior."**
- f. Ampliación de espacios sin humo al aire libre. Prohibir fumar en:**
  - todos los espacios de instalaciones de uso deportivo,**
  - todos los espacios de recintos de espectáculos y recreativos de cualquier tipo,**
  - playas, piscinas,**
  - parques nacionales y espacios naturales de especial valor ecológico,**
  - paradas y andenes de medios de transporte,**
  - accesos inmediatos a los espacios en que actualmente está prohibido fumar.**
- g. "Limitaciones a la venta. Suprimir la venta a través de máquinas expendedoras. Equiparar las restricciones a la venta de tabaco, dispositivos susceptibles de liberación de nicotina y hierbas para fumar distintas del tabaco."**
- h. "Zonas habilitadas para fumar Suprimir la excepción parcial que permite habitaciones para fumadores en hoteles, hostales y establecimientos análogos. Revisar el resto de excepciones (establecimientos psiquiátricos, establecimientos penitenciarios, centros residenciales de**

mayores o personas con discapacidad) atendiendo al criterio de los profesionales implicados en los centros afectados, acotando claramente las condiciones de las zonas para evitar el perjuicio de trabajadores y visitantes.”

- i. “Prohibir fumar en todos los espacios de los establecimientos hosteleros, incluidas terrazas al aire libre. La ambigüedad de la definición de terraza en la Ley ha facilitado el incumplimiento generalizado ante la inacción de las policías. El generalizado deseo ciudadano de espacios sin humo de tabaco se ha extendido a las terrazas, pero estas se han convertido en dominio de fumadores, incluso ante la presencia de menores. Las terrazas permanentes también suponen un problema medioambiental.”
- j. “Tabaco en producciones audiovisuales y teatrales. Asegurar que ninguna producción audiovisual recibe compensaciones de cualquier tipo por incluir escenas de fumar o vapear. Condicionar la concesión de subvenciones a la ausencia de escenas de tabaquismo innecesario.
- k. Prohibir el uso de productos de tabaco real en las producciones audiovisuales y teatrales, limitando la utilización de productos simulados sin tabaco a lo estrictamente necesario.
- l. “Limitaciones a la publicidad, promoción y patrocinio. Las limitaciones a la publicidad, promoción y patrocinio deberían ser las mismas tanto para los productos del tabaco como para los dispositivos susceptibles de liberación de nicotina y sus recargas, los productos de calentamiento de tabaco y sus cargas, los productos novedosos y para los productos a base de hierbas para fumar. Imposibilitar la visión de publicidad, marcas y productos del interior de las tiendas al exterior.”

Valoració: L'ampliació dels espais lliures del fum de tabac i l'equiparació dels productes del tabac convencional, cigarretes electròniques i altres formes de consum de tabac i nicotina són objectius recollits a la memòria preliminar de l'Avantprojecte de Llei d'Addicions. En termes generals, les propostes de Nofumadores.org coincideixen amb moltes de les recomanacions del Consell Assessor sobre Tabaquisme de Catalunya i altres organitzacions científiques i professionals implicades en la prevenció i el control del tabaquisme consultades abans d'elaborar la memòria.

Malgrat això, algunes de les propostes poden excedir el marc competencial de la Generalitat de Catalunya, ja que plantegen mesures o objectius que depassen el seu àmbit d'actuació.

5. Per part de la Mesa del Tabaco, es fa la proposta següent:

- a. “La Mesa del Tabaco considera que debe cumplirse con la legislación vigente, que es amplia y restrictiva, antes de avanzar en nuevas regulaciones. Los productos del tabaco van dirigidos a consumidores adultos informados.”

Valoració: Les regulacions en relació al tabac previstes a la memòria prèvia a l'Avantprojecte de Llei d'Addicions no entren en contradicció amb la normativa actualment vigent, de manera que una eventual millora del compliment de la legislació actual no pot ser motiu per excloure la introducció de noves mesures de prevenció i control del tabaquisme amb l'objectiu de protegir la salut pública de persones fumadores i no fumadores, siguin adults o menors.

6. Per part d'ANESVAP, es fa la proposta següent:

- a. **Es proposa en un document que la Llei d'Addiccions no inclogui una equiparació de les normes de publicitat, promoció i ús de cigarrets electrònics amb el tabac per combustió ni prohibeixi l'ús d'aquests dispositius en els mateixos llocs on es prohibeixi fumar.**
- b. **"Los usuarios de vaporizadores personales somos la prueba de que estos ayudan a dejar de fumar; multitud de estudios también lo avalan. Cataluña puede ser pionera en Europa en la reducción de tasas de tabaquismo si incorpora políticas de reducción de daños demostradas científicamente. La futura ley de adicciones de Cataluña debe contemplar el uso y consumo de nicotina como herramienta de reducción de daños por tabaquismo y reconocer las diferencias que existen con el tabaco por combustión."**

Valoració: La memòria preliminar de l'Avantprojecte de Llei d'Addiccions no contempla regulacions complementàries a la normativa ja existent pel que fa a l'ajuda a les persones fumadores. En canvi, la Llei d'Addiccions pretén evitar que la promoció de l'ús de cigarrets electrònics i de nous productes relacionats amb el tabac contribueixi a incrementar el seu ús entre infants i adolescents, contribueixi a mantenir el consum de tabac o exposi la població als riscos derivats de l'exposició a aerosols potencialment perjudicials per a la salut.

7. Per part de la UPEV, es fa la proposta següent:

- a. **"En UPEV som defensors de la transparència i l'evidència científica, pilars en què s'ha de sostenir qualsevol legislació, i considerem que mitjançant una legislació que no sigui excloent envers la tecnologia més nova en matèria de consum de nicotina i que entengui, aprofiti i maximitzi l'evidència científica al voltant d'aquests nous productes, pugui situar Catalunya amb les xifres més baixes de malalties derivades de el consum de cigarretes per combustió."**

Valoració: La memòria preliminar de l'Avantprojecte de Llei d'Addiccions no contempla regulacions complementàries a la normativa ja existent pel que fa a l'ajuda a les persones fumadores. En canvi, la Llei d'Addiccions pretén evitar que la promoció de l'ús de cigarrets electrònics i de nous productes relacionats amb el tabac contribueixi a incrementar el seu ús entre infants i adolescents, contribueixi a mantenir el consum de tabac o exposi la població als riscos derivats de l'exposició a aerosols potencialment perjudicials per a la salut.